

Reglement for finans- og gjeldsforvaltning

For Kongsberg kommune

Vedtatt 17.06.2020

Kommunestyret 17.06.2020, sak 81/2020

INNHold:

1	Finans- og gjeldsreglementets virkeområde	4
1.1	Hensikten med reglementet	4
1.2	Hvem reglementet gjelder for	4
2	Hjemmel og gyldighet	4
2.1	Hjemmel	4
2.2	Gyldighet	4
3	Forvaltning og forvaltningstyper	4
4	Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning	5
5	Overordnet delegering, rammer og begrensninger	5
5.1	Generelt	5
5.2	Etiske kriterier i forvaltningen	6
6	Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler	6
6.1	Vedtak om opptak av lån	6
6.2	Valg av låneinstrumenter og finansieringskilder	6
6.3	Tidspunkt for låneopptak	6
6.4	Konkurrerende tilbud	6
6.5	Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter	7
6.6	Størrelse på enkeltlån og refinansieringsrisiko	7
6.7	Kommunale omsorgsboliger – innskudd/lån fra beboere	7
6.8	Rapportering	7
7	Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål	8
7.1	Produktspekter	8
7.2	Innskudd i bank	8
7.3	Andeler i pengemarkedsfond	9
7.4	Felles plasseringsbegrensninger	9
7.5	Rapportering	9
8	Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva	10
8.1	Formål	10
8.2	Overordnete investeringsrammer	10
8.2.1	Generelt	10
8.2.2	Likviditetsmål	10
8.3	Produktspekter	10
8.4	Rentebærende papirer/ obligasjoner	10
8.5	Risikorammer	11
8.5.1	Likviditetsrisiko	11
8.5.2	Kredittrisiko	11

8.5.3	Risikoklasser	11
8.5.5	Plasseringsbegrensninger – selskap/debitor	11
8.6	Avkastningsrisiko og benchmarks	12
8.7	Etiske retningslinjer	12
8.8	Rapportering	13
9	Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	13
9.1	Risikovurderinger	13
9.2	Kvalitetssikring	14

REGLEMENT FOR FINANS- OG GJELDSFORVALTNING

1 Finans- og gjeldsreglementets virkeområde

Ny kommunelov § 14-2 og økonomibestemmelsene lovfester plikt til å vedta regler for finans- og gjeldsforvaltning. Plikten løper fra 01.01.2020.

1.1 Hensikten med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable¹ for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

1.2 Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Kongsberg kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak og interkommunale samarbeid med mindre disse har fått vedtatt egne finans- og gjeldsreglement.

2 Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Dette reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 1. januar 2020, § 14-1, 3. ledd og § 14-13.
- Kommunal regnskapsstandard nr. 11 – Finansielle eiendeler og forpliktelser (GKRS 08.05.2014).
- Forskrift om kommuners- og fylkeskommuners finans og gjeldsforvaltning fastsatt av KRD 9. juni 2009 (FOR 2009 06 09 nr. 635) som trådte i kraft 1. juli 2010 samt endringen av denne forskriften gjeldende fra 1.1.2017.

2.2 Gyldighet

- Reglementet trer i kraft umiddelbart etter vedtak i kommunestyret. Finans- og gjeldsreglementet skal vedtas minst én gang i hver kommunestyreperiode.
- Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instrukser som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Kongsberg kommunes finans- og gjeldsforvaltning.

3 Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette finans- og gjeldsreglementet er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

¹Begrepet akseptabel risiko angir risiko som er i henhold til risikorammene som reglementet for finansforskriften forutsetter. Det er et implisitt krav at reglementet ikke under noen omstendighet kan åpne opp for vesentlig finansiell risiko, herunder bestemmelser for å begrense kommunes refinansieringsrisiko ved opptak av lån.

- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler.
- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.
- Forvaltning av gjeldsportefølje (kap. 6), ledig likviditet (kap. 7) og langsiktige finansielle aktiva (kap. 8) kan settes bort til ekstern forvaltning.

4 Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning

Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til enhver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig totalkostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko¹ som over tid skal bidra til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud.

5 Overordnet delegering, rammer og begrensninger

5.1 Generelt

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette finans- og gjeldsreglement, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansiell risiko, jfr. kommunelovens § 14-1 og § 14-13.
- Kommunens finansforvaltning vil til enhver tid være begrenset av den kunnskap som er til stede i kommunen. I den rapporteringen som er bestemt i reglementet skal det opplyses om hvordan kravet om tilstrekkelig kunnskap er oppfylt i perioden.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva. Det påligger rådmannen en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Rådmannen skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til den risiko kommunen er eksponert for.
- Kommunestyret delegerer gjennom dette reglementet til rådmannen å forestå finans- og gjeldsforvaltningen. I dette inngår at rådmannen tillegges ansvar for å:
 - Inngå avtaler i overenstemmelse med reglementet.
 - Utarbeide og videredelegere nødvendige fullmakter/ finansielle rammer/instrukser/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overenstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.
 - Påse at finans- og gjeldsforvaltningen, inkludert tilknyttet virksomhet, er gjenstand for betryggende kontroll.
 - Lukke avvik mellom finans- og gjeldsreglementets rammer og den faktiske

- forvaltningen så raskt som mulig.
- Rapportere om vesentlige avvik og endringer uten unødig opphold.
- Rapportere iht. endringer gitt i forskrift for kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning.
- Andre finansielle instrumenter, kraftkontrakter og såkalte avledete instrumenter/derivater samt valutainstrumenter tillates i sikringsøyemed.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finans- og gjeldsforvaltning.

5.2 *Etiske kriterier i forvaltningen*

Plassering av Kongsberg kommunes midler i verdipapirer, skal skje iht. kommunens etiske kriterier. Så langt det er praktisk mulig skal disse etiske retningslinjene også gjelde for plasseringer i verdipapirfond. Se videre presisering av etiske retningslinjer i kap 8.7.

6 Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

6.1 *Vedtak om opptak av lån*

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Et slikt vedtak skal som minimum angi lånebeløp og formål i henhold til KommuneLOvens §§ 14-14, 14-15, 14-16 og 14-17.

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak skal det gjennomføres låneopptak, herunder godkjenning av lånevilkår, og for øvrig forvaltning av kommunens innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i KommuneLOvens § 14-14 om låneopptak.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

6.2 *Valg av låneinstrumenter og finansieringskilder*

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån kan tas opp i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Lån kan løpe med fast eller flytende rente. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån). Obligasjonslån utstedt av kommunen kan børsnoteres.

Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

6.3 *Tidspunkt for låneopptak*

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

6.4 *Konkurrerende tilbud*

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Lov om offentlige anskaffelser skal også følges ved kommunens låneopptak. Dersom det foreligger eventuelle rammeavtaler knyttet til låneopptak skal disse følges. For å oppmuntre til økt konkurranse vil det også, dersom det er aktuelt, forespørres etter minst 3 konkurrerende tilbud i verdipapirmarkedet fra aktuelle långivere. Prinsippet kan fravikes ved låneopptak i statsbank (f.eks. startlån i Husbanken).

6.5 Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå¹ gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader. Det er et hovedmål å oppnå lavest mulig rentekostnad på lang sikt.

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende:

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.
- b) Gjennomsnittlig vektet gjenværende rentebinding på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mindre enn 2 år. Dette vil sikre at kommunen har mulighet til å tilpasse seg en endret rentesituasjon.
- c) Gjeldsporteføljen skal ha en fastrenteandel i den grad det inngås hensiktsmessige sertifikat- og obligasjonslån. Basert på vurderinger av rentemarkedet søkes det å holde fastrenteandelen så lav som mulig.

Rentebinding kan oppnås ved å inngå langsiktige låneavtaler med fast rente. Forøvrig kan følgende derivater benyttes til rentesikring:

- Fremtidige renteavtaler (FRA)
- Rentebytteavtaler (renteswapper)

Rentesikringsinstrumentene kan benyttes i den hensikt å endre renteesponeringen for kommunens lånegjeld. Forutsetninger for å gå inn i slike kontrakter skal være at en totalvurdering av renteforventninger og risikoprofil på et gitt tidspunkt tilsier at slik endring er ønskelig.

Det er ikke tillatt å løsrive derivathandelen fra den øvrige finansforvaltningen, og rapportering og beregninger av nøkkeltall skal inkludere FRA- og swap-kontrakter. Hensikten og kostnaden bak hver derivatkontrakt skal dokumenteres, og kontraktene skal knyttes til underliggende lån eller låneportefølje.

6.6 Størrelse på enkeltlån og refinansieringsrisiko

- Låneporteføljen fordeles på lån med ulikt forfallstidspunkt, slik at refinansieringsrisikoen begrenses. Et enkelt lån kan ikke utgjøre mer enn 20% av den samlede låneporteføljen.
- Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere lånegivere.
- Gjennomsnittlig vektet løpetid på lånene (tid til forfall) bør være over 1 år for å redusere refinansieringsrisikoen, og for å regulere hvor stor andel av lånegjelden som kommer til forfall, jfr. punkt 6.5 a).

6.7 Kommunale omsorgsboliger – innskudd/lån fra beboere

Innskudd i kommunale omsorgsboliger er klassifisert som langsiktig gjeld. Kommunestyret bestemmer gjennom finansieringsplan for byggeprosjekter hvilke boliger som skal ha innskudd. Slik omsorgsbolig tildeles etter fastsatte kriterier og er ikke fritt omsettelig. Rådmannen har fullmakt til å tegne leiekontrakt hvor størrelse på innskudd / lån kan graderes opp til 100 % av fastsatt maksimalinnskudd. Løpende husleie fastsettes i forhold til størrelse på innskudd / lån. Når boligen tilbakeføres Kongsberg kommune innfris innskudd / lån i sin helhet.

6.8 Rapportering

Rådmannen skal rapportere status for gjeldsforvaltningen til kommunestyret hvert tertial, dvs. per 30. april og per 31. august. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang rapportere til kommunestyret

med hensyn på utviklingen gjennom året og status per 31. desember.

For gjeldsforvaltningen skal det rapporteres om følgende:

- Opptak av nye lån så langt i året.
- Nye avtaler om finansiell leasing.
- Refinansiering av eldre lån så langt i året.
- Sammensetning av låneporteføljen fordelt på de ulike typer passiva (i NOK og %).
- Løpetid for passiva, gjennomsnittlig rentebinding og verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder.
- Egne rentebetingelser sammenlignet med markedsbetingelser (benchmark).
- Beskrivelse og vurdering av kommunens finansielle risiko.
- Rådmannens kommentarer knyttet til endring i risikoeksponering, gjenværende rentebinding og rentebetingelser i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarkedet, samt forestående finansierings-/refinansieringsbehov.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.
- Vesentlige markedsendringer.
- Omsetning av omsorgsboliger i valgte rapporteringsperiode (antall innfridde lån og antall nye lån).
- Endring i balanseført verdi for langsiktig gjeld relatert til omsorgsboliger og valgte rapporteringsperiode.
- Avvik fra reglementet og hvilke tiltak som er iverksatt for å lukke avvikene.

7 Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Rådmannen gis fullmakt til å plassere kommunens ledige likviditet og andre midler beregnet for driftsformål (heretter kalt "kortsiktig likviditet") i bankinnskudd, pengemarkedsfond og rentebærende verdipapirer med kort løpetid. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK).

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Det skal gjøres avtale om kassekreditt. Denne skal være på maksimum NOK 100 mill. Kommunens driftslikviditet kan plasseres i kommunens hovedbank, eventuelt supplert med innskudd i andre spare- og / eller forretningsbanker.

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, utover hva som trengs til dekning av kommunens løpende forpliktelser de nærmeste 3 måneder, kan plasseres etter retningslinjer angitt i pkt. 7.1 til pkt. 7.5.

7.1 Produktspekter

Følgende instrumenter er tilgjengelig for plassering av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål:

- bankinnskudd
- pengemarkedsfond

7.2 Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- a) Tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 3 måneder.

- b) Et enkelt innskudd med tidsbinding kan ikke utgjøre mer enn NOK 50 mill.

7.3 *Andeler i pengemarkedsfond*

For plassering i pengemarkedsfond gjelder følgende:

- a) Det skal kun plasseres i fond med vektet gjennomsnittlig rentefølsomhet på maksimum 12 måneder.
- b) Ingen av fondets enkeltpapirer skal ha lavere kredittrating enn tilsvarende BBB- ("investment grade"). Kredittrating skal foretas av anerkjent kredittratingbyrå, større norske verdipapirforetak, eller de skal være vurdert av forvalter til å ha minimum tilstrekkelig god kredittkvalitet.
- c) Porteføljen i aktuelle fond kan bestå av papirer med inntil 20% BIS-vekt, herunder:
 - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av den norske stat.
 - Rentebærende NOK denominerte papirer utstedt eller garantert av OECD/EØS sone A stater².
 - Obligasjoner med fortrinnsrett (særskilt sikrete obligasjoner)³
 - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske statsforetak.
 - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske kommuner eller fylkeskommuner.
 - Rentebærende papirer, i form av "senior" sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller garantert av minst en EØS-bank eller kredittinstitusjon.
- d) Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondene som benyttes, og midlene skal alltid være tilgjengelige på få dager.
- e) Samlet vektet gjennomsnittlig løpetid for kreditten i et enkelt pengemarkedsfond skal ikke overstige 12 mnd.
- f) Ingen enkeltplassering kan utgjøre mer enn NOK 50 mill.

7.4 *Felles plasseringsbegrensninger*

- Kommunens samlede innskudd i bank/kredittinstitusjon skal ikke overstige 2 % av institusjonens forvaltningskapital.
- Kommunens eierandel i et pengemarkedsfond skal ikke overstige 5 % av fondets forvaltningskapital.

7.5 *Rapportering*

Rådmannen skal rapportere til kommunestyret hvert tertial, dvs. per 30. april og per 31. august. Rapportene skal vise status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum angi følgende:

- Fordeling på de ulike plasseringsalternativer/typer aktiva i kroner (markedsverdier) og i prosent av de samlede midler.
- Egne rentebetingelser sammenlignet med markedsrenter.
- Rådmannens kommentarer knyttet til sammensetning, rentebetingelser/avkastning, vesentlige markedsendringer og endring i risikoeksponering.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finans- og gjeldsreglementet.
- Avvik fra reglementet og hvilke tiltak som er iverksatt for å lukke avvikene.

² Stat i sone A: Stater innen OECD området, samt Det europeiske økonomiske fellesskap. Stater som reforhandler sin statlige utenlandsgjeld, skal utelukkes i et tidsrom på 5 år.

³ Obligasjoner utstedt av kredittforetak med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av offentlige lån, utlån med pant i bolig eller annen fast eiendom.

8 Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

8.1 Formål

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre en langsiktig avkastning som kan bidra til å gi innbyggerne i Kongsberg kommune et godt tjenestetilbud. Det styres etter en investeringshorisont på mer enn 5 år, samtidig som en søker en rimelig årlig bokført avkastning.

Kommunens likviditet som ikke faller inn under kortsiktig likviditet i henhold til definisjon i pkt 7, men sett i forhold til kommunens planlagte investeringer, regnes som langsiktige finansielle aktiva.

Eventuell valutaeksponering som følge av investeringer skal sikres etter beste evne.

8.2 Overordnede investeringsrammer

8.2.1 Generelt

For å kunne oppfylle formålet for forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva skal midlene til enhver tid forvaltes etter kriteriene

- sikkerhet
- risikospredning
- likviditet
- avkastning

Risikovurderinger foretas som omtalt i pkt 9.1.

8.2.2 Likviditetsmål

Investeringene skal skje i børsnoterte verdipapirer med rimelig god omsetning og andre papirer med tilsvarende god likviditet.

8.3 Produktspekter

Instrumenter tilgjengelig for inkludering i Kongsberg kommune sin langsiktige forvaltningsportefølje er angitt nedenfor:

- obligasjoner (iht. pkt. 8.4 a), b), c) og d))
- obligasjonsfond bestående av obligasjoner notert på Oslo børs statsobligasjonsindeks og ellers i henhold til pkt. 7.3 b) og c)
- ansvarlige lån

8.4 Rentebærende papirer/ obligasjoner

For plassering i rentebærende papirer/ obligasjoner gjelder følgende.

- a) Det skal være rimelig god omsetning av aktuelle rentebærende verdipapirer som det investeres i.
- b) Ingen verdipapirer skal ha lavere kredittrating enn tilsvarende BBB - ("investment grade"). Kredittrating skal foretas av anerkjent kredittratingbyrå, større norske verdipapirforetak, eller de skal være vurdert av forvalter til å ha minimum tilsvarende kredittkvalitet.
- c) Verdipapirer kan ha inntil 20 % BIS-vekt, og kan bestå av:
 - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av den norske stat.
 - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske statsforetak.

- Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske kommuner eller fylkeskommuner.
 - Rentebærende papirer, i form av "senior" sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller garantert av minst en EØS-bank eller kredittinstitusjon.
- d) Ingen enkeltplassering i rentebærende papirer kan utgjøre mer enn NOK 10 mill. Unntatt fra denne begrensningen er plasseringer i statspapirer.

8.5 Risikorammer

8.5.1 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen styres blant annet gjennom andel av statspapirer i porteføljen. Statssertifikater og statsobligasjoner er de verdipapirene som er mest likvide i det norske markedet og hvor det til enhver tid kvoterer kurser i markedet med lavest differanse mellom kjøps- og salgskurs.

8.5.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko styres gjennom å klassifisere kredittrisikoen i risikoklasser og ved å etablere plasseringsbegrensninger for risikoklasse og debitor med utgangspunkt i det krav som er satt til kredittrisiko.

8.5.3 Risikoklasser

Kredittrisiko skal klassifiseres i henhold til tabellen nedenfor:

Risikoklasse A	Obligasjoner/sertifikater utstedt av den norske stat eller foretak med statsgaranti, samt statsobligasjonsfond
Risikoklasse B	Norske obligasjoner med fortrinnsrett, obligasjoner/sertifikater utstedt av statsforetak, fylkeskommuner og kommuner, kraftverk med garanti fra kommune/ fylkeskommune, banker, forsikringsselskap og kredittforetak, innskudd i banker. BIS vekt skal være maksimum 20 %. Pengemarkeds- og obligasjonsfond etter samme kriterier som over.
Risikoklasse C	Ansvarlig lån

8.5.4 Plasseringsbegrensninger – risikoklasse

For å styre porteføljens totale risiko skal følgende begrensninger gjelde for plasseringene;

Kredittrisiko	Total porteføljefordeling av total forvaltningskapital
Risikoklasse A	Maksimum 100 %
Risikoklasse B	Maksimum 100 %
Risikoklasse C	Maksimum 20 %

8.5.5 Plasseringsbegrensninger – selskap/debitor

Kongsberg kommunes rammer for maksimal plassering pr. selskap/debitor regnes av kommunens samlede forvaltede kapital (ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål og langsiktige finansielle aktiva).

Kredittrisiko	Maksimal plassering pr. selskap/debitor i % av samlet forvaltet kapital
Risikoklasse A	100 %
Risikoklasse B	35 %
Risikoklasse C	20 %

Kommunen tillates ikke å eie mer enn 10 % av fondsandelene i et ett enkelt verdipapirfond. Kommunens eksponering (innskudd og direkteide obligasjoner/sertifikater) i en enkelt bank skal ikke utgjøre mer enn 2 % av bankens forvaltningskapital.

8.6 Avkastningsrisiko og benchmarks

Avkastningsrisiko er definert som risiko for verdiendring på eiendeler som følge av endringer i markedsforhold – herunder endring i aksjekurser, rentenivå samt endring i volatiliteten i disse markedene.

Ved siden av den absolutte risiko (risikoen for å ikke nå oppsatt avkastningsmål) har kommunen også en relativ risiko som er risikoen for å ikke oppnå avkastningen til en sammenligningsportefølje (benchmarkportefølje).

Benchmark (referanseindeks) for langsiktige finansielle aktiva:

- Bank/likviditet/sertifikater Oslo Børs Statsobligasjonsindeks 0,25 år (ST1X)
- Obligasjoner Oslo Børs Statsobligasjonsindeks 3 år (ST4X)

Ved benchmark-sammenligninger skal den faktiske porteføljen og dens avkastning måles mot normalporteføljen⁴ og dennes avkastning i den angjeldende periode.

8.7 Etiske retningslinjer

Kongsberg kommunes aktiva skal plasseres i samsvar med de til enhver tid gjeldende etiske retningslinjene for Statens Pensjonsfond Utland.

Disse retningslinjene innebærer blant annet at selskaper som produserer særlig inhumane våpen skal utelukkes fra porteføljen. Videre skal selskaper utelukkes dersom det er åpenbar uakseptabel risiko for at kommunen gjennom sine investeringer medvirker til:

- Grove eller systematiske krenkelser av menneskerettigheter, som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid og utnyttelse av barn.
- Alvorlig krenkelse av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner, alvorlige miljøskade, grov korrupsjon og andre særlige grove brudd på grunnleggende etiske normer.

Kongsberg kommunes aktiva skal ikke plasseres i verdipapirer utstedt eller garantert av:

- Stater som omfattes av FNs Sikkerhetsråds våpenembargo.
- Stater som omfattes av FN- eller EU-sanksjoner relatert til finansielle transaksjoner og handel, samt land hvor myndighetspersoner er under finansielle sanksjoner fra FN eller EU.

I tillegg skal investeringer ikke være i strid med Kongsberg kommunes til enhver tid gjeldende etikkreglement.

Kongsberg kommune vil påse at samarbeidende forvaltere er informert om både forvaltningsrammer og etiske retningslinjer i kommunens reglement for finans- og gjeldsforvaltning. Det er Kongsberg kommunes målsetting at kapital ikke plasseres i selskaper med en uakseptabel etisk profil, og at det derfor velges forvaltere som hensyntar de etiske sidene ved utvelgelsen av sine investeringer.

⁴Normalporteføljen er den indeks som velges som benchmark i hvert enkelt tilfelle og dennes avkastning i gjeldende periode. Hensikten er å måle den faktiske forvaltningen mot en portefølje med tilsvarende risiko. Normalporteføljen fastsettes individuelt for hvert enkelt investeringsmandat for å sørge for at normalporteføljens sammensetning og risiko er sammenliknbar med den faktiske porteføljen.

Dersom kommunen blir gjort oppmerksom på at det hos en forvalter er plasseringer i selskaper med en uakseptabel etisk profil, skal dette tas opp til diskusjon med forvalteren med sikte på at nevnte plasseringer gjort av forvalteren, opphører, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvalteren.

8.8 Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse rapportering hvert tertial, legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum angi følgende:

- Fordeling på de ulike aktivaklasser i kroner (markedsverdier) og i prosent av de samlede langsiktige finansielle aktiva.
- Avkastning hittil i år sammenlignet med referanseindeks per aktivaklasse og samlet.
- Rådmannens kommentarer knyttet til den faktiske aktivafordelingen, endringer i risikoeksponering, vesentlige markedsendringer, samt avkastningen i forhold til markedet og målt mot kommunestyrets budsjetterte avkastning.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.
- Avvik fra reglementet og hvilke tiltak som er iverksatt for å lukke avvikene.

I tillegg skal plasseringen av kommunens langsiktige finansielle aktiva ved hver rapportering stresstestes med følgende parameter:

- + 2 prosentpoeng parallelt skift i den norske rentekurven.

Samlet verdifall på langsiktige finansielle aktiva skal oppgis og rådmannen skal kommentere kommunens evne til å bære det potensielle tapet. Dersom rådmannens vurdering er at det potensielle tapet er for stort i forhold til kommunens risikobærende evne, skal rådmannen legge frem forslag til endring i reglementet og sammensetningen av den risikobærende porteføljen.

9 Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

9.1 Risikovurderinger

Det skal til hver rapportering til kommunestyret gjøres følgende atskilte risikovurderinger:

- a) Renterisikoen for plasseringer av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål og gjeldsporteføljen sett i sammenheng.
 - En "netto" gjeldsbetraktning som viser kommunens renterisiko angitt i NOK ved 1 prosentpoeng generell endring i den norske rentekurven.
- b) Den absolutte risikoen i forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva
 - Beregne rullerende standardavvik over 60 måneder til porteføljens strategi (benchmark).
- c) Den relative risikoen i forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva
 - Beregne rullerende relativ volatilitet (standardavviket til differansen mellom faktisk

avkastning og strategi avkastning) over 60 måneder.

9.2 Kvalitetssikring

Finansforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finansreglementet legger rammer for en finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finansforskriften. Finansforskriften pålegger også kommunestyret å påse at uavhengig kompetanse vurderer de administrative rutinene som sørger for at finans- og gjeldsforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, gjeldende lover og forskrifter og at finans- og gjeldsforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll, herunder rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Rådmannen pålegges ansvar for at slike vurderinger innhentes.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finansreglement.